

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi

Viite: SM061:00/2015

HE luonnos laiksi pelastustoimen järjestämisestä

Terveyspalvelualan Liitto esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksessä esitetään pelastustoimen järjestämisvastuuta säädettäväksi viiden maakunnan tehtäväksi. Ensihoidon järjestämistä ensisijaisesti pelastuslaitosten toimesta perustellaan synergiaeduilla.

Terveyspalvelualan Liiton näkemyksen mukaan ensihoitopalvelu on terveydenhuoltopalvelu, josta tulisi säätää terveydenhuoltoa koskevissa laeissa. Ensihoidosta ei tule säätää ollenkaan erityispykälää pelastustoimen järjestämislakiin. Ensihoidon ollessa olennainen osa terveydenhuoltoa, sitä tulee edelleen kehittää sosiaali- ja terveydenhuollon sisällä yhtenä sen kiinteänä sisältöosana siten, että monituottajamallin säilyminen taataan hallitusohjelman mukaisesti myös tällä markkinalla.

Perustelut:

Sosiaali- ja terveyspalvelujen monipuolisella tuotantorakenteella päästään laadukkaita ja tehokkaita palveluja ylläpitävään kilpailuun, mikä edesauttaa kustannuskasvun taittamisen tavoitteessa. Kilpailun kautta käyttöön saadaan myös jatkuvasti parempaan toimintaan tähtäävää innovaatiotoimintaa, kun toimijat pyrkivät kilpailijaa parempiin suorituksiin. Asiakkaan valinnanvapaus lisää luonnostaan kilpailua ja useiden tuottajien hakeutumista markkinoille, mikäli sille luodaan edellytykset.

Joissakin terveydenhuoltopalveluissa julkisella sektorilla on runsaasti omaa tuotantoa ja hankintalainsäädännön näkökulmasta mahdollisuus laajamittaisiin sidosyksikköhankintoihin tai omaan tuotantoon. Näitä ovat muun muassa ensihoitopalvelut. Palveluissa, jotka on rajattu käyttäjän valinnanvapauden ulkopuolelle, on järjestäjän tehtävä toteuttaa palvelujen monituottajuus. Nyt ehdotettu malli järjestämisvastuusta viidellä pelastusalueella ja ensihoito osana pelastustointia, ei tue monituottajamallia.

Oman tuotannon preferoiminen vaarantaa monituottajamallin toteutumisen käytännössä, ottaen huomioon, että tässä tilanteessa yksityisen tai kolmannen sektorin tuotantokapasiteetin olemassaolo riippuu palvelulaitoksen tekemistä kilpailutusratkaisuista – tuotetaanko itse vai kilpailutetaanko palveluita? Ehdotettu malli mahdollistaa julkisen monopolin syntyminen ensihoitopalveluihin, jos lakiin ei lisätä takeita aidosta monituottajamallista. Samalla menetetään mahdollisuus hyödyntää yksityisen sektorin innovatiivisia ratkaisuja ensihoitoon liittyvien sote-palveluiden integraatiossa.

Ensihoitopalveluissa terveydenhuoltolain muutoksen myötä 2013 yksityisten toimijoiden tuottaman ensihoidon määrä romahti ja kustannukset nousivat merkittävästi. Tällä hetkellä noin 30 % ambulansseista on yksityisten palvelutuottajien omistuksessa. Kyseessä on siis edelleen markkina, jolla on merkittävässä määrin yksityistä palvelutuotantoa. Kilpailua markkinoilla ei tule pelastustoimen järjestämislailla heikentää.

Terveyspalvelualan Liiton näkemyksen mukaan pelastustoimen järjestämislain valmistelussa on laiminlyöty täysin yritysvaikutusten arviointi. Lakiehdotus tehty julkisen palveluntuottajan ehdoilla, ei laadukkaan ja kustannustehokkaan ensihoidon ehdoilla.

Lakiluonnoksessa ei huomioida sitä, että myös aidossa monituottajamallissa palvelulaitoksilla säilyy oikeus ja mahdollisuus tuottaa ensihoitoa, jos ne ovat kokonaistaloudellisesti parhaita palveluntuottajia.

Terveyspalvelualan Liitto näkee, että ehdotuksen mukaiselle viiden (5) maakunnan mallille on perusteena vain pyrkimys välttää kilpailutilanne yksityisen sektorin kanssa – samalla tällä markkinalla vesittyy sote-uudistuksen keskeinen tavoite: mahdollisuus hallita kustannusten nousua.

Tilanne vääristää kilpailua yksityisen sektorin kanssa. Riskinä on myös se, että maakuntien palvelulaitokset ryhtyisivät tuottamaan myös kiireettömiä ensihoitopalveluita ja potilassiirtoja ja maakuntastrategia sallii tämän. Suomen valtion / STM:n 2.5.2016 komissiolle lähettämän muistion mukaan potilassiirrot ovat taloudellista toimintaa eli ne on kilpailutettava.

Merkittävän rahoitusvastuun tulee olla maakunnalla itsellään – muuten insentiiviä kustannustehokkaaseen palvelumalliin ei ole, eikä menojen kasvua voida hillitä.

Hankintalakiin on tulossa joustavat pykälät terveyspalveluiden kilpailuttamisesta, jotka soveltuvat hyvin myös ensihoitoon ja potilassiirtoihin. Terveyspalvelualan Liiton mielestä niitä voidaan soveltaa myös tässä yhteydessä.

Kunnioittaen

Hanna-Kaisa Järvi
toimitusjohtaja
Terveyspalvelualan Liitto